

Dişhekimisi
Firat Budacı
budaci@gmail.com

Üçüncü türden yakınlaşmalar

"Hocam..." deyip muayenehane dışında dişini göstermek isteyen insanlara özgü bir kafa açısıyla ağzını açıyor. Sonra işaret parmağını üst azı dişlerinden birinin üzerine koyuyor. Kafamı muayenehane dışında dişe bakmak zorunda kalan hekimlere özgü bir açıyla eğerek, ağzın içinde biraz önce "hocam" diye başlayıp gerisi gelmeyen cümlelerin devamını arıyorum. Ne yazık ki gördüğüm sadece bir parmak. Adamın parmağı, göstermek istediği dişin bütün yüzeyini kaplıyor. "Parmağınız oldukça sağlıklı gözüküyor" diyorum. Parmağını ağızdan çıkarmadan kafasını eğip bana bakıyor. Bir iki saniye sonra, parmağı hâlâ ağızda olmasına rağmen yaptığım bu kötü espriyi çözdüğünü belli eden bir gülümseme yayılıyor suratına. Parmak, dışarı çıkarken ip gibi uzayan tükürük sayesinde ağızla olan bağlantısını devam ettiriyor. Yaklaşık 10 santimlik bu zamanın ardından, tükürükten kurtulan nemli parmağını bana doğru sallıyor: "Hocam çok şakacı-sınız!" Sanırım bu bir iltifat. "Sağolun, sayenizde" diyorum. Ağızda biriken tükürüğünü yutup gülüyor. Artık mutlu finale erdiğimizi sanırken, parmak bir kere daha ağza doğru yola çıkıyor...

Bir kafede, bir evin salonunda, işlek bir kaldırımın ortasında ve biraz önce yukarıda sizin de şahit olduğunuz gibi bir tekel bayiinde, mekân tanımaksızın ağız açabilen bu 'out-door' hasta tipine uzun yıllardır rastlıyorum. Oturduğum apartmanın hemen karşısındaki tekel bayiinin sahibi beni her gördüğünde, kendi ve çevresindekilerin ağızlarıyla ilgili sorular soran, ama asla bu ağızları muayenehaneye getirmeyen garip bir adam. Bu adam sayesinde yaklaşık iki aydır tekel

bayiinde kadrolu hekimlik yapıyorum. Şu ana kadar oğlunun, karısının, annesinin, Tokat'taki eniştesinin ve bu eniştenin "âylak, işe yaramaz, serseri" büyük oğlunun ağzına bana verilen anamnezler yardımıyla sözlü olarak müdahale ettim. Sanırım elime hiçbir zaman ayna-sond almadan uzun yıllar bu sülalenin ağız sağlığını takip etmeye devam edeceğim. Bazen kasanın önünde duran paketlerden birini açıp çubuk krakerle bu adamın yanağını ekarte ettiğim günlerin hayalini kuruyorum. Paketin parasını ödediğim takdirde krakerle yapılan bu muayeneyi bile garipsemeyeceğini adım gibi biliyorum.

Henüz kurumamış bakterili parmağı az önceki şakam sayesinde tecrübe kazandığından bu defa dişi kenarından gösteriyor. Eğilip bakıyorum, yıllardır görmeye alıştığım ağzın en yaşlı dişlerinden 6 numaraya ait dev siyah boşluğu (buna geçen hafta da bakmıştık) ve onun hemen yanında kontamine parmağı görüyorum. ("Sevgili Tekel Bayii, parmağınız streptococcus mutans istilasına uğramış, kesmekten başka çaremiz yok!") Kafamı, 'problem büyük' anlamında umutsuzca sağa sola salladıktan sonra, ikimizin de bildiği gerçeği açıklıyorum: "Evet, çürük." Bir tekel bayiinde koyabileceğim teşhis bu. "Ne yapabiliriz?" diye soruyor. "Soğukta ağrı yoksa aç bi bira da içelin" cevabını atlayıp, söyleyecek daha uygun bir şeyler ararken, "Ben aslında komple yaptırmayı düşünüyorum" diyor. (Komple yaptırmak: Tek bir çürükten cesaret alan diğer sağlam dişlerin de isyan çıkarması ihtimaline karşı, önsezisi kuvvetli insanlar tarafından alınan bir önlem türü. Çürük dişi kaplamışken sağlam bağlantılar-

la, hiç ara vermeden tüm ağız dönülürse daha iyi olur.) Yıllar içinde, neredeyse diş hekimliği terminolojisine sızacak kadar güçlenen bu "komple" kelimesini meslek hayatım boyunca belki de yüzlerce kere duymama rağmen yine de soruyorum: "Komple mi?" Eli arttırıyor: "Aslında hocam var ya, komple çektirip damak yaptırıcaksın, oh mis gibi..." Kendi teşhisinden memnun bu adamın yüzüne bakıp gelişen diş hekimliği dünyasında Komple'nin yerini düşünürken, kurduğum hayal taa Almanya'lara kadar genişliyor:

Almanya Heidelberg Üniversitesi Konservatif Bölümü'nün kapısından girerken, Komple Adam, uçakta defalarca sorduğu soruyu bir kere daha soruyor: "Yav hocam siz niye yapmıyorsunuz dişlerimi, niye geldik ta buralara?" "Sus konuşma artık, burda en iyi dişleri yaptırıcama sana," diyorum. "Komple mi?" diye soruyor. "Komple komple, merak etme sen," diyorum. Seviniyor. Prof. Wolfgang Richter, Almanların dakiklik efsanesine katkıda bulunmak istermiş gibi tam randevu saatinde klinikten içeri giriyor. Profesör Wolfgang, panoramik röntgeni incelerken, profesörün güzel asistanını inceleyen Komple'yi kaş göz işaretleriyle uyarıyorum. Profesör, camlarına loupe yapıştırılmış gözlüğüyle uzun uzun çürüğe bakıyor. Dev bir çürüğe niye loupe'la baktığını, tam proteze damak' diyen bir ülkenin evladı olarak anlamam çok zor. (Aslında Avrupalı da olsan incelenecek bir şey yok, Komple'nin ağızındaki bildiğin çürük, ama profesör taa Türkiyeden sırf bu basit çürüğü göstermek için randevu aldığımızı inanmadığı için olacak, panoromikle ağız arasında uzun uzun gidip geliyor.) Yaklaşık 5 dakika

süren bu gel-git'in ardından, Profesör koltukta oturan Komple'ye dönerek, "Bu çürük için mi geldiniz buraya?" diye soruyor. "Yok hocam," diyor Komple, "Ben komple çektirip yaptırmayı düşünüyorum." Prof. Wolfgang, Avrupalılara özgü bir saflıkla tekrar ediyor: "Komple?" "Evet evet, komple!" diye söze karışıyorum. Loupe'unu çıkarıp yüzüme bakarak "Anlamıyorum," diyor Profesör. Tane tane açıklıyorum: "Komple çektirip yaptırmak, ülkemizde kafa rahatlığına ulaşmak için uygulanan bir tedavi biçimi. Bu tedavide, kafanın önemli bir bölümü olan ağız tamamen boşaltıp önce hastayı rahatlatmak ve rahatlayan bu hastanın ağızını tamamen akrille doldurmak temel prensiptir" diyorum. Profesörün hâlâ saf saf yüzüme baktığını görünce, daha artistik bir dille ufak bir ekleme yapıyorum: "Yani bir tür ağız katharsisi..." Avrupalı meslektaşım gözlerini hızlı hızlı kırpmaya başlıyor. Gözlerinin anlamı tamamen yitiren boş bakışından, o güne kadar öğrendiği tüm mesleki bilgilerin kafasından kuş

olup uçtuğunu hissediyorum. Bomboş kalan aklıyla, (o ana kadar ne güzel Türkçe konuşurken) bir anda İngilizce sığınıyor Allahâ: "Ohh my god!" (Demek Almanca da uçup gitmiş aklından.) Olayların bu aşamasında profesörün güzel asistanı klinikten koşarak kaçıyor. Art arda Allahâ sığınmaya devam eden Profesör, kaçan asistanından cesaret alarak aniden koşmaya başlıyor. "Durun Profesör bu sadece kadim bir Anadolu şakası!" diye bağıryorum arkasından. Peşinden koşmaya başlıyorum. Heidelberg sokaklarında bir süre kovalıyorum profesörü. Kendisi benden yaşlı olmasına rağmen, düzenli ve stressiz iş hayatının verdiği acarlıkla çok hızlı koşuyor. Bir süre sonra gözden kaybediyorum onu (keşke benim de loupe'um olsaydı). Çaresiz, kliniğe dönüyorum. Komple hâlâ sırtarak koltukta oturuyor. Pencereye ilerleyip sırtım Komple'ye dönük dışarıyı seyrediyorum. Dışarda, fakültenin

kapısından kaygılı yüzlerle içeri giren öğrenciler görüyorum: "Değişen bir şey yok, sadece bunların hepsinin kafası sarı..." diye mırıldanıyorum. Arkamdan, "Hocam bu profesör tırt çıktı, gene sen yap benim dişleri" diyen yılışık bir ses geliyor. Komple'nin sesi bu. Dönüp hâlâ sırttan bu adamın ensesine vuruyorum: "Kalk lan! Türkiye'ye dönüyoruz, çok işimiz var."

"Hocam hayrola daldınız" diyor Komple. "İş güc yorulmuşum biraz" diyorum. "Başka bir isteğiniz var mı? Çok güzel kaşarım geldi" diyor. "Yok kaşar istemem, bir paket çubuk kraker ver" diyorum. Torbayı uzatırken, "Şimdi nasıl yapıyoruz hocam benim ağzı?" diye soruyor. Cüzdanımdan kartvizitimi çıkarıp uzatırken, onu da, beni de, Tokat'taki akrabalarını da ve hatta tüm dişhekimliği camiasını da huzura erdirecek müjdeyi veriyorum: "Hepsini çekip komple yaparız. Tertemiz..." ■

Fotoğraf için bir not: Bu fotoğrafta, Prof. Wolfgang Richter ve asistanının "komple yaptırmak" kavramıyla tanışmadan önceki mutlu günlerini görüyorsunuz. Loupe'la bakarsanız, henüz Komple'yle karşılaşmamış Prof. Wolfgang'ın gözlerindeki ışıltıyı görebilirsiniz.